

Cuprins

LISTA DE ABREVIERI.....	5	
INTRODUCERE	7	
CAPITOLUL 1		
OBIECTUL INFRAȚIUNILOR LEGATE DE TRAFICUL DE DROGURI		
ÎN CONFORMITATE CU LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA		
ȘI CU CEA A ROMÂNIEI.....		13
1.1. Obiectul juridic generic al infracțiunilor legate		
de traficul de droguri	13	
1.2. Obiectul juridic de subgrup/comun al infracțiunilor legate de		
traficul de droguri. Noțiunea de „trafic de droguri”	24	
1.3. Obiectul juridic special al infracțiunilor legate de traficul de		
droguri.....	39	
1.4. Obiectul material al infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	48	
1.4.1. Generalități privind obiectul material al infracțiunilor		
legate de traficul de droguri.....	48	
1.4.2. Drogurile și plantele care conțin droguri sau semințele		
acestor plante – obiect material al infracțiunilor legate de		
traficul de droguri.....	52	
1.4.3. Noțiunile apropiate noțiunii de „droguri”	57	
1.4.4. Competența Guvernului delegată de legiuitor de a modifica		
și completa listele de droguri.....	59	
1.4.5. Diferențierea la nivel legislativ a categoriilor de droguri	64	
1.4.6. Înlocuitorii de droguri – obiect material al infracțiunilor		
legate de traficul de droguri	70	
1.4.7. Soluțiile aplicabile în vederea asigurării legalității în		
procesul de prevenire și combatere a traficului de		
înlocuitori de droguri	95	
1.4.8. Cantitatea (proporțiile) drogurilor	116	
CAPITOLUL 2		
LATURA OBIECTIVĂ A INFRAȚIUNILOR LEGATE DE TRAFICUL DE		
DROGURI ÎN CONFORMITATE CU LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA		
ȘI CU CEA A ROMÂNIEI.....		125
2.1. Generalități privind latura obiectivă a infracțiunilor legate de		
traficul de droguri	125	

2.2. Fapta prejudiciabilă/elementul material în cazul infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	126
2.3. Urmările prejudiciabile/urmarea imediată în cazul infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	172
2.4. Legătura de cauzalitate în cazul infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	175
2.5. Formele/etapele infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	175
2.6. Semnele/elementele secundare ale laturii obiective în cazul infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	182

CAPITOLUL 3

SUBIECTUL INFRAȚIUNILOR LEGATE DE TRAFICUL DE DROGURI ÎN CONFORMITATE CU LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA ȘI CU CEA A ROMÂNIEI	191
3.1. Generalități privind subiectul activ al infracțiunilor legate de traficul de droguri	191
3.2. Calitatea specială a subiectului activ în cazul infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	192
3.3. Persoana juridică – subiect activ al infracțiunilor legate de traficul de droguri	202
3.4. Tratamentul de clemență de care beneficiază subiectul activ al infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	205
3.5. Participanții la infracțiunile legate de traficul de droguri.....	211
3.6. Pluralitatea de făptuitori în cazul infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	214
3.7. Subiectul pasiv al infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	219

CAPITOLUL 4

LATURA OBIECTIVĂ A INFRAȚIUNILOR LEGATE DE TRAFICUL DE DROGURI ÎN CONFORMITATE CU LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA ȘI CU CEA A ROMÂNIEI	226
4.1. Vinovăția în cazul infracțiunilor legate de traficul de droguri	226
4.2. Eroarea de fapt în cazul infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	234
4.3. Motivul infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	235
4.4. Scopul infracțiunilor legate de traficul de droguri	237
4.4.1. Scopul special principal al infracțiunilor legate de traficul de droguri.....	237

4.4.2. Cu privire la oportunitatea dezincriminării faptelor săvârșite în scopul consumului propriu de droguri.....	247
4.4.3. Scopul special subsidiar al infracțiunilor legate de traficul de droguri	250
CONCLUZII.....	256
PROPUNERI DE LEGE FERENDA.....	259
BIBLIOGRAFIA.....	266

Introducere

În ultimele trei decenii traficul de droguri constituie un subiect de maximă actualitate atât în Republica Moldova, cât și în România. În perioada de tranziție și de post-tranziție, traficul de droguri și consumul asociat acestuia afectează tot mai multe cercuri ale societății, perturbând atmosfera morală și psihologică din comunitate, lăsând o amprentă nefastă asupra economiei. Influențând toate sectoarele societății, traficul de droguri nu doar subminează sferele politice, culturale, sociale și economice ale societății moldave și ale societății românești, ci și comportă un pericol grav pentru democrație, pentru viitorul națiunii, precum și pentru împlinirea speranțelor a milioane de oameni. Drogurile distrug legăturile sociale ale indivizilor și ale familiilor, pauperizează populația și contribuie la formarea și extinderea criminalității organizate. Consumate abuziv, drogurile creează o dependență traumatizantă, au efecte devastatoare pentru creier și duc la aceea că activitatea vitală a organismului uman ajunge să fie menținută doar în condițiile unui aport constant (și, de regulă, amplificat) al acestor substanțe. În rezultat sunt distruse organismul și personalitatea. Aceste circumstanțe denotă necesitatea contracarării prin mijloace penale a traficului de droguri.

Proliferarea „afacerilor” cu droguri contribuie la creșterea fenomenului infracțional. Aceasta o confirmă datele statistice. Astfel, în Republica Moldova: în 2019 au fost înregistrate 1052 infracțiuni legate de droguri, cu 22,13% mai puține decât în anul precedent¹; în 2018 au fost înregistrate 1316 infracțiuni legate de droguri, cu 7,25% mai puține decât în anul precedent²; în 2017 au fost înregistrate 1227 infracțiuni legate de droguri, cu 11,24% mai puține decât în anul precedent³. Numărul persoanelor condamnate pentru infracțiuni legate de droguri este de: 920 în anul 2018; 751 în anul 2017; 606 în anul 2016⁴. Pentru comparație, în ceea ce privește traficul de droguri, în România a fost înregistrat următorul număr de fapte penale având ca obiect, principal sau secundar, acest

¹ Analiza infracțiunilor. Decembrie 2019. Ministerul Afacerilor Interne. Disponibil: <https://mai.gov.md/ro/date-statistice>.

² Analiza infracțiunilor. Decembrie 2018. Ministerul Afacerilor Interne. Disponibil: <https://mai.gov.md/ro/date-statistice>.

³ Analiza infracțiunilor. Decembrie 2017. Ministerul Afacerilor Interne. Disponibil: <https://mai.gov.md/ro/date-statistice>.

⁴ Persoane condamnate, după tipul infracțiunii pe sexe, 2014-2018. Disponibil: [https://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala_12%20JUS_JUSrev_JUS030/JUS030200rcl.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774"%20class="link_mail](https://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala_12%20JUS_JUSrev_JUS030/JUS030200rcl.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774).

tip de infracțiune: 807 în anul 2018¹; 871 în anul 2017²; 756 în anul 2016³. Numărul persoanelor condamnate din dosarele penale în care traficul de droguri a constituit obiectul principal a fost de: 562 în anul 2018⁴; 691 în anul 2017⁵; 672 în anul 2016⁶.

Actualitatea unei cercetări științifice dedicate aspectelor de drept comparat ale infracțiunilor legate de traficul de droguri în legislația Republicii Moldova și în cea a României se datorează faptului că traficul de droguri nu are frontiere geografice, reprezentând o amenințare reală pentru fundamentul existențial al oricărei națiuni. Prevenirea și combaterea traficului de droguri denotă o relevanță deosebită în contextul proceselor de integrare europeană și de extindere a Uniunii Europene, care se desfășoară în paralel cu expansiunea rețelelor criminalității organizate transnaționale. Traficul de droguri subminează credibilitatea autorităților naționale și a altor instituții politice, compromite stabilitatea sistemelor financiare, economice și politice, atât la nivel național, cât și internațional. Actualitatea unei astfel de cercetări științifice se datorează și lipsei unor criterii suficient de clare pentru determinarea conținutului noțiunii de „trafic de droguri”, precum și al unei serii de concepte asociate acestei noțiuni. În special, vorbim despre conceptele de „etnobotanice”, „analogi”, „substituți”, „substanțe psihoactive”, „efecte psihoactive” etc.

În pofida extinderii rapide a sferei de reglementare legislativă a traficului de droguri, această sferă încă este departe de perfecțiune. Caracterul implicit pronunțat al unor termeni din dispozițiile penale privind traficul de droguri generează incertitudinea formală a legii penale. Formarea unei răspunderi pozitive a persoanei este imposibilă fără asigurarea clarității și previzibilității legii penale. În această privință, reglementările cu caracter evaziv și/sau estimativ privind traficul de droguri devin adesea un obstacol pentru persoana care dorește să-și cunoască drepturile și obligațiile care apar în legătură cu regimul drogurilor.

¹ Raport național privind situația drogurilor. 2019. România. Noi evoluții și tendințe. Disponibil: ana.gov.ro/wp-content/uploads/2020/01/RN_2019_28.11.pdf.

² Raport național privind situația drogurilor. 2018. România. Noi evoluții și tendințe. Disponibil: http://ana.gov.ro/wp-content/uploads/2019/09/RN_2018_20.12_site.pdf.

³ Raport național privind situația drogurilor. 2017. România. Noi evoluții și tendințe. Disponibil: http://ana.gov.ro/wp-content/uploads/2018/11/RN_2017.pdf.

⁴ Raport național privind situația drogurilor. 2019. România. Noi evoluții și tendințe. Disponibil: ana.gov.ro/wp-content/uploads/2020/01/RN_2019_28.11.pdf.

⁵ Raport național privind situația drogurilor. 2018. România. Noi evoluții și tendințe. Disponibil: http://ana.gov.ro/wp-content/uploads/2019/09/RN_2018_20.12_site.pdf.

⁶ Raport național privind situația drogurilor. 2017. România. Noi evoluții și tendințe. Disponibil: http://ana.gov.ro/wp-content/uploads/2018/11/RN_2017.pdf.

Dictonul latin „*Ne cui dolus suus, per occasionem juris civilis, contra naturalem aequitatem prosit*” („Rea intenție nu ar trebui să aducă beneficii celui care se prevalează de exercițiul unui drept, în caz contrar aducându-se atingere echității naturale”) ne amintește că ideea de echitate naturală trebuie să reprezinte o constantă a procesului de aplicare a normelor penale privind traficul de droguri. Un alt dicton latin – „*Extrema necessitas extremis nititur rationibus*” („Circumstanțele extreme condiționează aplicarea unor mijloace extreme”) – implică ideea că aplicarea mijloacelor extreme nu trebuie să ducă la ilegalități, abuzuri, violarea drepturilor constituționale. Politica penală privind infracțiunile legate de traficul de droguri trebuie să fie ambivalentă: prevenirea și combaterea traficului de droguri necesită soluții dure și prompte, dar, în același timp, echitabile și proporționale.

Scopurile prezentei cercetări științifice constau în: stabilirea componentelor/conținuturilor juridice de infracțiuni legate de traficul de droguri, prevăzute de legislația penală a Republicii Moldova și de cea a României, componente/conținuturi juridice care reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale; soluționarea problemelor care apar la aplicarea normelor din legislația penală a Republicii Moldova și cea a României privind traficul de droguri; contribuirea la eficientizarea practicii de aplicare a normelor din legislația penală a Republicii Moldova și cea a României privind traficul de droguri; formularea recomandărilor de perfecționare a acestor norme.

Întru realizarea scopului propus au fost utilizate următoarele metode de cercetare științifică: metoda logică, metoda comparativă, metoda istorică etc. Cercetările întreprinse se bazează pe studierea doctrinei penale, a legislației penale [a Codului penal al Republicii Moldova din 18.04.2002¹ (în continuare – CP RM), a Codului penal al României din 17.07.2009² (în continuare – CPR din 2009), a unor prevederi ale Legii României nr. 143 din 26.07.2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri³ (în continuare – Legii României nr. 143/2000), a unor prevederi ale Legii României nr. 194/2011) și a legislației extrapenale (a Legii Republicii Moldova nr. 382 din 06.05.1999 cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor⁴

¹ Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 128-129.

² Codul penal al României din 17.07.2009, în Monitorul Oficial al României, 2009, nr. 510.

³ Legea României nr. 143 din 26.07.2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, în Monitorul Oficial al României, 2000, nr. 362.

⁴ Legea Republicii Moldova nr. 382 din 06.05.1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 73-77.

(în continuare – Legii nr. 382/1999), a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora¹ (în continuare – Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 79/2006), a Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1088 din 05.10.2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului² (în continuare – Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1088/2004), a Legii României nr. 339 din 29.11.2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope³ (în continuare – Legii României nr. 339/2005) etc.] în domeniul vizat, a reglementărilor internaționale în materie [a Convenției unice a ONU asupra stupefiantelor, adoptate la New York la 30.03.1961⁴ (în continuare – Convenției de la New York), a Convenției ONU asupra substanțelor psihotrope, adoptate la Viena la 21.02.1971⁵ (în continuare – Convenției de la Viena din 1971), a Convenției ONU contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, adoptate la Viena la 20.12.1988⁶ (în continuare – Convenției de la Viena din 1988) etc.], a reglementărilor în materie ale Uniunii Europene [în special, a Deciziei-cadru 2004/757/JAI a Consiliului UE din 25.10.2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri (în versiune consolidată)]⁷, precum și a jurisprudenței Curții Constituționale a Republicii Moldova și a Curții Constituționale a

¹ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 16-19.

² Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1088 din 05.10.2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 186-188.

³ Legea României nr. 339 din 29.11.2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, în Monitorul Oficial al României, 2005, nr. 1095.

⁴ Single Convention on Narcotic Drugs. Disponibil: https://www.unodc.org/pdf/convention_1961_en.pdf.

⁵ Convention on Psychotropic Substances. Disponibil: https://www.unodc.org/pdf/convention_1971_en.pdf.

⁶ Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. Disponibil: https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_en.pdf.

⁷ Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului UE din 25.10.2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri (în versiune consolidată). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004F0757-20171122&from=RO>.

României. În calitate de punct de reper ne-a servit legislația penală a Republicii Moldova și cea a României, dar și legislația penală a altor state (a Federației Ruse, a Georgiei, a Regatului Danemarcei, a Regatului Spaniei, a Republicii Bulgaria, a Republicii Cehe, a Republicii Cipriote, a Republicii Croația, a Republicii Estonia, a Republicii Finlanda, a Republicii Franceze, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Slovace, a Republicii Slovenia, a Ucrainei, a Ungariei etc.) ce vizează infracțiunile legate de traficul de droguri.

Axarea pe compararea normelor penale privind traficul de droguri din legislația Republicii Moldova și cea a României permite: 1) evaluarea întregului potențial al legislației în materie a Republicii Moldova și cea a României; 2) punerea în aplicare a celor mai bune realizări legislative din Republica Moldova și din România în planul reglementării răspunderii pentru infracțiunile legate de traficul de droguri; 3) identificarea unor noi tendințe din Republica Moldova și din România în dezvoltarea reglementărilor referitoare la infracțiunile legate de traficul de droguri.

Printre cei care și-au adus contribuția la elaborarea concepției teoretice privind răspunderea pentru infracțiunile legate de traficul de droguri se numără: V. Berliba, A. Borodac, S. Brînza, V. Bujor, A. Bulgac, S. Cernomoreț, A. Chirila, M. Ciorchină, R. Cojocaru, S. Copețchi, N. Dascălu, D. Dumitrescu, V. Florea, L. Gîrla, E. Gugulan, I. Hadîrcă, I. Jecicov, Gh. Malic, I. Moscalciuc, C. Novac, I. Oancea, A. Paladii, A. Pareniuc, S. Secrieru, I. Slisarenco, V. Stati, M. Strulea, Iu. Tabarcea, V. Zmuncilă, A. Zosim (Republica Moldova); Gh. Alecu, S. Bogdan, A. Boroi, N.-E. Buzatu, O. Chicoș, O. Chiriță, B. Damian, Gh. Diaconescu, T. Dima, M. Dobrinou, J. Drăgan, R.F. Geamănu, I. Gheorghe, I. Gârbuleț, M.A. Hotca, L.T. Iliescu, G.N. Labo, A. Lefter, A. Licsandru, A. Mircea, A.C. Moise, N. Neagu, C. Nicolae, C. Olaru, C. Otovescu-Frăție, T.-V. Popescu, V.A. Radu-Sultănescu, A. Rîșniță, I. Roibu, S. Rusu, A. Stan, D.A. Șerban, I. Tănăsescu, I.-L. Tăut, G. Totolici, M. Țipișcă, A.-C. Voicu (România).

Investigația de față vine să întreprindă studiile întreprinse anterior în domeniu, evidențiind unele tendințe și aspecte noi, specifice pentru actuala etapă de dezvoltare a societății. Caracterul inovator al lucrării de față constă în faptul că ea reprezintă o încercare de a trata profund problemele privind răspunderea pentru infracțiunile legate de traficul droguri în legislația Republicii Moldova și în cea a României. Lucrarea conține o totalitate de rezultate principial noi ce permit a formula concluzii, generalizări și legități științifice net superioare celor anterioare, pasibile să implice rezolvări originale pentru știință și practică. Aportul autorilor rezidă în propunerea de concepții, teze, noțiuni inedite, care ipostaziază calitativ nou aspectele cele mai

litigante ale problematicii ce vizează infracțiunile legate de traficul droguri în legislația Republicii Moldova și în cea a României. Soluțiile propuse ar pune capăt unor controverse din teoria și practica dreptului penal. S-ar armoniza cadrul normativ al reglementării răspunderii pentru infracțiunile, legate de traficul droguri în legislația Republicii Moldova și în cea a României, cu cadrul normativ al prevenirii și combaterii infracțiunilor privind traficul de persoane la nivel paneuropean și internațional.

Capitolul 1

Obiectul infracțiunilor legate de traficul de droguri în conformitate cu legislația Republicii Moldova și cu cea a României

1.1. Obiectul juridic generic al infracțiunilor legate de traficul de droguri

Fiind o faptă antisocială, infracțiunea aduce atingere unei entități care reprezintă societatea. Privitor la această entitate, A. Rîșniță menționează: „[...] obiectul juridic al unei infracțiuni reprezintă acea valoare socială despre care legiuitorul consideră că merită protecție penală”¹. Conform alin. (1) art. 15 CPR din 2009, „[...] infracțiunea este fapta [...] nejustificată [...]”. Așa cum susține G. Antoniu, „[...] antijuridicitatea, sau caracterul nejustificat al faptei, exprimă contradicția faptei cu întreaga ordine juridică, rezultând din inexistența unui fapt justificativ”².

În corespundere cu alin. (1) art. 2 CP RM, „[...] legea penală apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orânduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept”.

În pct. 69 din Decizia Curții Constituționale a României (în continuare – CCR) nr. 405 din 15.06.2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) din Codul penal și ale art. 132 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, se explică: „[...] În sens larg, scopul urmărit de legiuitor prin legislația penală este acela de a apăra ordinea de drept, iar, în sens restrâns, este acela de a apăra valori sociale, identificate de legiuitor în partea specială a Codului penal, acest scop fiind, în principiu, legitim”³.

¹ Rîșniță A. *Teoria obiectului juridic în dreptul penal – între exigență și derizoriu*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Iurisprudentia*, 2014, nr. 2, p. 129-170. ISSN 2065-7498.

² Antoniu G. *Tipicitate și antijuridicitate*, în *Revista de Drept Penal*, 1997, nr. 4, pp. 15-33. ISSN 2248-0528.

³ Decizia CCR nr. 405 din 15.06.2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) din Codul penal și ale art. 132 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, în *Monitorul Oficial al României*, 2016, nr. 517.

F. Streteanu exprimă următoarea reticență: „[...] dacă acceptăm ideea conform căreia orice infracțiune aduce atingere întregii ordini de drept, trebuie să acceptăm că și celelalte forme ale ilicitului au aceeași semnificație (de exemplu contravenții). Așa fiind, de ce raportăm obiectul juridic general numai la valorile sociale penalmente relevante?”¹ Totuși, în pct. 69 din Decizia CCR nr. 405 din 15.06.2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) Cod și ale art. 132 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, se explică: „[...] din perspectiva principiului „*ultima ratio*” în materie penală, nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală”². Așadar, infracțiunile aduc atingere aceluși segment al ordinii de drept care este reprezentat de cele mai importante valori ale societății.

Astfel de valori formează grupuri, constituite în jurul unor valori sociale cu caracter generic, fundamental. A. Rîșniță consideră cvasiiluzorie necesitatea stabilirii obiectului juridic generic al infracțiunii: „[...] Partea specială a Codului penal este împărțită pe mai multe titluri, în funcție de obiectul juridic comun al fiecărei categorii de infracțiuni (siguranța statului, viața și integritatea fizică, patrimoniul, libertatea etc.). Această divizare a Codului are importanță mai mult în practica judiciară, fiind evident mai ușor de lucrat pe baza unei asemenea structuri, bazate pe natura infracțiunilor”³. În replică, opinăm că tocmai obiectul juridic generic este acel criteriu ce stă la baza structurării părții speciale a Codului penal, criteriu de care legiuitorul se ghidează atunci când completează Codul penal cu noi norme. În ce privește semnificația practică a obiectului juridic generic al infracțiunii, aceasta presupune că, în fiecare caz, atunci când se califică o infracțiune, este necesar să se stabilească grupul de valori sociale căruia i-a adus atingere acea infracțiune și abia apoi să fie stabilită norma specifică aplicabilă din Codul penal. Așadar, obiectul juridic special al infracțiunii este stabilit prin derivație din obiectul juridic generic al infracțiunii.

Mergând de la general la particular, să ne referim la obiectul juridic generic al infracțiunilor legate de traficul ilicit de droguri.

¹ Streteanu F., *Tratat de drept penal. Partea generală*, vol. I. București: C.H. Beck, 2008, pp. 346-347. 720 p. ISBN 978-973-115-232-5.

² Decizia CCR nr. 405 din 15.06.2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) din Codul penal și ale art. 132 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, în Monitorul Oficial al României, 2016, nr. 517.

³ Rîșniță A. *Teoria obiectului juridic în dreptul penal – între exigență și derizoriu*, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Iurisprudentia, 2014, nr. 2, p. 129-170. ISSN 2065-7498.

I. Hadîrcă nu sprijină opinia expusă de D. Dumitrescu și V. Bujor, conform căreia sănătatea publică formează valoarea socială fundamentală apărată împotriva infracțiunilor prevăzute la art. 217, 217¹-217⁶, 218 și 219 CP RM¹. După I. Hadîrcă, „nu poate fi ignorat faptul că sănătatea publică este complementară conviețuirii sociale. Împreună, acestea formează valoarea socială fundamentală ocrotită împotriva infracțiunilor prevăzute la art. 211-222 CP RM”². Susținem această poziție care se întemeiază chiar pe denumirea Capitolului VIII din partea specială a Codului penal al Republicii Moldova – „Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale” – capitol din care fac parte infracțiunile prevăzute la art. 217¹, 217⁴ și 217⁶ CP RM. Deoarece partea nu poate fi identificată cu întregul, relațiile sociale cu privire la sănătatea publică și conviețuirea socială formează obiectul juridic generic al infracțiunilor prevăzute la art. 217¹, 217⁴ și 217⁶ CP RM.

Cel puțin aparent, nu atât de facil este să stabilim obiectul juridic generic al infracțiunilor legate de traficul ilicit de droguri care sunt prevăzute de legislația penală română. Or, această legislație este reprezentată nu doar de CPR din 2009, ci și de legi speciale. Cu privire la infracțiunea de trafic de produse sau substanțe toxice (art. 359 CPR din 2009), I. Tănăsescu susține: „Dispozițiile art. 359 nu mai prevăd în conținutul lor termenul de substanțe stupefiante, existent în legea penală anterioară [art. 312 alin. (3)], acesta nu face parte din sintagma „ori a substanțelor toxice”, deoarece pentru acestea există lege specială [...]”³. Autorul precitat are în vedere Legea României nr. 143/2000. În viziunea lui O. Chiriță: „[...] legiuitorul român a preferat incriminarea tuturor infracțiunilor legate de traficul sau consumul de droguri pe calea legislației speciale. [...] Până la momentul elaborării Legii nr. 143/2000 traficul de droguri era incriminat în Codul penal. Având în vedere că domeniul de incidență al incriminării era mult mai restrâns decât cel actual, acesta nu corespundea cerințelor europene. Pe cale de consecință, în încercarea de armonizare a legislației interne cu cea europeană, a fost elaborată Legea nr. 143/2000”⁴.

Alin. (1) art. 1 CP RM prevede: „Prezentul cod este unica lege penală a Republicii Moldova”. Un conținut diferit are art. 173 CPR din 2009: „Prin lege

¹ Dumitrescu D., Bujor V. *Traficul de droguri: reglementări internaționale și naționale*. Chișinău: [s. n.], 2004, p. 64. 100 p. ISBN 9975-9835-7-X.

² Hadîrcă I. *Obiectul juridic al infracțiunilor legate de traficul ilicit de droguri și precursori: controverse și soluții*, în *Revista Institutului Național al Justiției*, 2008, nr. 1-2, pp. 110-117. ISSN 1857-2405.

³ Brutaru V., Daneș Șt., Duvac C. et al. *Explicațiile noului Cod penal*. Vol. IV (art. 257-366) / G. Antoniu, T. Toader (coord.). București: Universul Juridic, 2016, p. 832. 892 p. ISBN 978-606-673-341-3.

⁴ Chiriță O. *Traficul și consumul de droguri – (in)eficiență legislativă și (in)eficiență practică*, în *Caiete de Drept Penal*, 2010, nr. 3, pp. 46-73. ISSN 1841-6047.

penală se înțelege orice dispoziție cu caracter penal cuprinsă în legi organice, ordonanțe de urgență sau alte acte normative care la data adoptării lor aveau putere de lege”. Așadar, CPR din 2009 nu este singura lege penală în România.

Această diversitate a legilor penale în România a permis renunțarea la concepția de incriminare a traficului de droguri în cadrul Codului penal, care a fost promovată anterior. Astfel, în Codul penal al României din 18.03.1936 (în continuare – CPR din 1936), Capitolul II „Alterarea și falsificarea de substanțe alimentare și medicamentoase. Traficul de substanțe stupefiante” făcea parte din Titlul VII „Delicte contra sănătății publice”¹. În Codul penal al României din 21.06.1968 (în continuare – CPR din 1968), art. 312 „Traficul de stupefiante” era înglobat în Capitolul II „Infrațiuni contra sănătății publice” din Titlul IX „Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială”². În Codul penal al României din 28.06.2004 (în continuare – CPR din 2004), art. 386 „Traficul ilicit de droguri” făcea parte din Capitolul IV „Crime și delicte contra sănătății publice” al Titlului VIII „Crime și delicte de pericol public”³.

Vorbind despre distincția dintre obiectul juridic generic al infracțiunii și obiectul juridic special al infracțiunii, C. Bulai și B.N. Bulai consideră că aceasta servește „la sistematizarea părții speciale a dreptului penal. [...] Sistematizarea este posibilă și cu privire la infracțiunile prevăzute în legi speciale”⁴. La rândul său, M.A. Hotca afirmă: „Asocierea sau reunirea mai multor infracțiuni într-un grup de infracțiuni se face în raport de valoarea socială mai importantă (ca regulă) și servește la clasificarea infracțiunilor din partea specială a Codului penal sau din legile penale speciale”⁵. În mod firesc, legile speciale nu fac parte din structura Codului penal. Cu toate acestea, infracțiunile, care sunt prevăzute de legi speciale, au un obiect juridic generic. Nu constituie excepție nici Legea României nr. 143/2000.

În legătură cu obiectul juridic generic al infracțiunilor prevăzute de această lege, în literatura de specialitate sunt exprimate păreri care nu diferă substanțial. Astfel, Gh. Alecu susține cu referire la obiectul juridic generic al infracțiunilor prevăzute de Legea României nr. 143/2000, că acesta este reprezentat de

¹ Codul penal al României din 18.03.1936, în Monitorul Oficial al României, 1936, nr. 65.

² Codul penal al României din 21.06.1968, în Buletinul Oficial, 1968, nr. 79-79 bis.

³ Codul penal al României din 28.06.2004, în Monitorul Oficial al României, 2004, nr. 575.

⁴ Bulai C. *Manual de drept penal. Partea generală*. București: ALL, 1997, p. 198. 647 p. ISBN 973-9229-74-3; Bulai C., Bulai B.N. *Manual de drept penal. Partea generală*. București: Universul Juridic, 2007, p. 200. 678 p. ISBN 978-973-8929-83-8.

⁵ Hotca M.A. *Codul penal: comentarii și explicații*. București: C.H. Beck, 2007, p. 212. 1593 p. ISBN 978-973-115-001-7.